

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž-180/02-5

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Senke Klarić-Baranović, kao predsjednice vijeća, te Erike Kocijančić, Josipa Budinskog, Vesne Vrbetić i Marijana Svedrovića, kao članova vijeća i više sudske savjetnice Jasmine Dolmagić, kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv opt. Z. P. i dr., zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZRH, odlučujući o žalbama opt. Z. P. i opt. M. G., podnesenima protiv presude Županijskog suda u Karlovcu od 16. studenog 2001. godine broj K-2/01, u sjednici održanoj dana 03. travnja 2003. godine, u prisutnosti zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Milorada Cuculića,

p r e s u d i o j e:

Odbijaju se žalbe opt. Z.P. i opt. M.G. kao neosnovane i potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

Prvostupanjskom presudom oglašeni su krivima opt. Z.P. i opt. M.G., zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH, te su osuđeni na kaznu zatvora u trajanju od 12 godina svaki.

U odnosu na opt. Z.P., temeljem čl. 290. st. 3. i 4. ZKP/93 provedeno je suđenje u odsutnosti.

Temeljem čl. 45. st. 1. ZKP/93 opt. M.G. je u izrečenu kaznu zatvora uračunato vrijeme provedeno u pritvoru počam od 02. studenog 2000. godine, pa nadalje.

Temeljem čl. 90. st. 4. ZKP/93 opt. M.G. oslobođen je dužnosti naknade troškova kaznenog postupka, te isti padaju na teret proračuna.

Protiv te presude podnijeli su žalbe opt. Z.P. i opt. M.G.

Opt. Z.P., putem branitelja H.K., odvjetnika iz K., podnio je žalbu zbog povrede kaznenog zakona, s prijedlogom da se pobijana presuda ukine.

Opt. M.G. podnio je žalbu putem braniteljice G.H., odvjetnice iz Z., zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, te odluke o kazni i predložio da se pobijana presuda ukine i predmet uputi prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje, podredno da se preinači na način da ga se oslobodi optužbe ili da mu se izrekne blaža kazna zatvora.

Županijsko državno odvjetništvo u Karlovcu podnijelo je odgovor na žalbu opt. M.G. u kojem je predložilo da se žalbe oba optuženika odbiju kao neosnovane.

Temeljem čl. 373. st. 1. ZKP Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske dostavljen je spis na dužno razgledanje, koje je vraćajući spis predložilo da se žalbe optuženika odbiju kao neosnovane.

Žalbe opt. Z.P. i opt. M.G. nisu osnovane.

Neopravdano ističe opt. M.G. žalbenu osnovu bitne povrede odredaba kaznenog postupka.

Optuženik nalazi da iz opisa djela za koje je osuđen iz čl. 120. st. 1. OKZRH ne proizlazi da se radi o tom kaznenom djelu, odnosno da opis djela ne sadrži obilježja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, a da ni u optužnici nije bilo navedeno da je pokojni oštećenik bio po nacionalnosti Hrvat, niti je u postupku dokazano da bi on o toj činjenici imao saznanja.

Međutim, suprotno toj žalbenoj tvrdnji državni odvjetnik je na glavnoj raspravi od 13. studenog 2001. godine izmijenio optužnicu u pravcu da je dr. D.K. bio Hrvat, koji je nakon okupacije S. od tzv. vojske SAO Krajine ostao u Domu zdravlja S., a zbog ove izmjene branitelj opt. M.G. je tražio rok od 15 dana radi očitovanja, ali je taj prijedlog vijeće odbilo.

Prvostupanjski sud je, pak, na temelju rezultata provedenog postupka oglosio optuženike krivima za počinjenje djela iz čl. 120. st. 1. OKZRH, kako je to opisano u izreci prvostupanjske presude, a prema izmijenjenoj optužnici.

Neosnovana je i tvrdnja žalbe opt. M.G. da je 16. studenog 1991. godine S. doduše bio okupiran od strane SAO Krajine, ali da u vrijeme kritičnog događaja, tj. noću 22. na 23. prosinca 1991. godine nije bilo ratnog sukoba između dviju strana.

Kraj nesporne činjenice da se djelo dogodilo za vrijeme postojanja oružanog sukoba i nije od odlučne važnosti da li su se baš upravo i te noći izvodile neke ratne operacije na tom području. Bitno je da je kazneno djelo ostvareno za vrijeme oružanog sukoba, a to je notorna činjenica, koju posebno i nije trebalo dokazivati u postupku.

Nisu osnovani ni žalbeni navodi opt. M.G. u odnosu na sastav vijeća i potrebu njihovog izuzeća. Naime, predsjednik Županijskog suda u Karlovcu je s pravom odbio kao neosnovan zahtjev ovog optuženika za izuzeće predsjednika vijeća i sudaca porotnika, jer je

utvrdio da nitko od njih ni po porijeklu, ni po stanovanju nije sa teritorija Općine S., osim predsjednika vijeća M.K., ali koji je samo rođen u S., a nakon toga stalno živi u K. Kako nitko od članova vijeća nema ni rodbine u S., niti im je netko od rodbine ili bližnjih stradao u Domovinskom ratu, nisu postojale okolnosti koje bi ukazivale na osnovanost zahtjeva za izuzeće, te je opravdano taj zahtjev odbijen, a to nije utjecalo, niti je moglo utjecati na pravilnost i zakonitost prvostupanjske presude.

Također suprotno tvrdnji žalbe opt. M.G. na glavnoj raspravi nisu povrijeđena njegova prava da se služi svojim srpskim jezikom i da na svom jeziku prati tijek suđenja.

Naime, opt. M.G. je po nacionalnosti Srbin, državljanin Republike Hrvatske, a svoju obranu u postupku dao je na listu 67-69 spisa, te na glavnoj raspravi na listu 180/II-182 spisa u slobodnom iskazivanju, izričito navodeći da razumije za što ga se tereti, da je primio i razumio optužnicu, a da je razumio i svoja prava u postupku, te je odgovarao i na postavljena pitanja i nije imao nikakvih primjedbi na zapisnike, niti je upozoravao on ili njegovi branitelji da ne bi mogao pratiti tijek glavne rasprave. Žalitelj niti u žalbi ne tvrdi da ne poznaje hrvatski jezik, koji je prema Zakonu o kaznenom postupku u uporabi u kaznenom postupku.

Stoga, iako je opt. M.G. pripadnik srpske nacionalne manjine, opravdano je zaključiti da razumije i služi se hrvatskim jezikom, koji je iako različit, ipak specifično srodan srpskom jeziku, pa ga stoga nije bilo potrebno poučavati o pravu na tumača, obzirom na nedvojbenu međusobnu razumljivost.

Sud nije dužan poučavati svakog okrivljenika o pravu na tumača, već će to učiniti samo u slučajevima kada okrivljenik sam izjavi da ne poznaje jezik ili ako sam ocijeni da bi poučavanje u tom pravcu bilo potrebno.

U ovom konkretnom slučaju opt. M.G. nije zahtijevao prevođenje, niti to sada zahtijeva, a niti tvrdi da ne razumije hrvatski jezik, a prvostupanjski sud u neposrednom kontaktu s njim, imajući u vidu njegovu nacionalnost, porijeklo i prebivalište optuženika, nije ocijenio da bi poučavanje u tom pogledu bilo potrebno.

I preuzete Konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda u čl. 5. st. 2. i čl. 6. st. 3. toč. a) i e) osiguravaju pomoć tumača samo u slučaju ako okrivljenik ne razumije ili ne govori jezik koji se upotrebljava u sudu.

Kako opt. M.G. sam nije zahtijevao prevođenje, a iz svega naprijed izloženog je očito da dobro poznaje hrvatski jezik, što mu omogućava kvalitetno praćenje postupka, to nije bilo potrebe da ga se poučava o pravu na tumača u smislu čl. 7. st. 3. ZKP-a.

Nije točan niti navod žalitelja da bi kazneni postupak, zbog kaznenog djela koje je i predmet ovog postupka, završio odustankom javnog tužitelja u G., jer iz rješenja Okružnog suda u Glini na listu A206 proizlazi da je istraga prekinuta, ali nikakva odluka kojom bi se suštinski odlučilo o tom kaznenom predmetu nije donesena.

Također se bez osnova ističe u žalbi opt. M.G. da se prvostupanjska presuda temelji na nezakonitom dokazu - iskazu svjedoka D.V., koji da je neistinito svjedočio, jer je zaposlen u MUP-u, pa ima interesa lažno svjedočiti. Međutim, u žalbi se ne iznosi niti jedna od okolnosti

predviđenih u st. 2. čl. 9. ZKP-a o nezakonitom načinu pribavljanja dokaza, već se samo prigovara istinitosti navedenog iskaza, a što je u stvari prigovor utvrđenom činjeničnom stanju, o čemu će nastavno biti riječi.

Nije u pravu žalba opt. M.G. niti kada tvrdi da su razlozi prvostupanjske presude u pogledu odlučnih činjenica nejasni i u znatnoj mjeri proturječni u pogledu broja osoba koje su se kritične zgođe nalazile u njegovom automobilu. U žalbi se pritom posebno ističe nerazjašnjena uloga P.P. u događaju, kao i da nije utvrđeno gdje se on nalazio u vrijeme počinjenja djela, odnosno da li se nalazio u automobilu s optuženicima, obzirom na utvrđenje prvostupanjskog suda da su u automobilu bile četiri osobe, a da su posljednji i jedini sa pokojnim oštećenikom bili optuženici.

Suprotno žalbi, nikakve nejasnoće nema u označenom pravcu, a niti znatne proturječnosti, jer je prvostupanjski sud utvrđujući kaznenu odgovornost optuženika za učin kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZRH u izreci presude dao opis radnji koje su oni poduzeli u cilju da usmrte dr. D.K., pa stoga nije bilo nikakve potrebe da se u taj opis u izreci unosi i to da je s njima u automobilu kritične zgođe bio P.P., kada se on ne tereti za to djelo, pa bi to bilo potpuno suvišno. No, kako je na temelju provedenog postupka utvrđeno da je od Doma zdravlja S. sa optuženicima i pokojnim oštećenikom krenuo u automobilu i P.P., a to se utvrđenje temelji na iskazu svjedoka D.V. i svjedokinje T.T., a i opt. M.G. je na glavnoj raspravi izmijenio svoj iskaz iz istrage, te je sada potvrdio da je sa njima krenuo i P.P., prvostupanjski sud je u razlozima presude to i naveo u skladu sa činjeničnim utvrđenjima.

Što se pak tiče uloge P.P. u događaju i izraženu sumnju u žalbi u tom pogledu, valja reći da za to nema nikakvog uporišta u provedenim dokazima, a s tim u svezi indikativno je da je i kazneni postupak pred Okružnim sudom u Glini zbog kaznenog djela ubojstva dr. D.K., bio pokrenut protiv optuženika u ovom postupku - tj. protiv opt. Z.P. i opt. M.G., a ne i protiv P.P.

Netočni su i navodi opt. M.G. da mu predsjednik vijeća, nakon završne riješi državnog odvjetnika i branitelja, nije dao posljednju riječ kako bi se izjasnio da li prihvaća obranu branitelja, te da je po potrebi i dopuni.

Naime, iz zapisnika sa glavne rasprave od 13. studeni 2001. godine, proizlazi da je opt. M.G. u smislu čl. 345. st. 4. ZKP-a imao posljednju riječ, te da je pritom izjavio da prihvaća obranu svog branitelja i da ju je potom još osobno dopunio.

Zbog iznesenog neosnovana je žalba opt. M.G. zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka.

Bez osnova ističu u svojim žalbama opt. Z.P. i opt. M.G. žalbenu osnovu povrede kaznenog zakona, a opt. M.G. i žalbenu osnovu pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Prvostupanjski sud je na temelju cjelokupno provedenog postupka, te ocjene svih provedenih dokaza u smislu čl. 351. st. 2. ZKP-a, opravdano izveo zaključak da su opt. Z.P. i opt. M.G. počinili kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava - ratnim zločinom protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH.

Utvrđenje i zaključak prvostupanjskog suda da su optuženici kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme ratnog sukoba, prema prethodnom dogovoru, odveli dr. D.K., po nacionalnosti Hrvata iz Doma zdravlja S., gdje je isti ostao nakon okupacije S. od tzv. "Vojske SAO Krajine", postupajući pritom prijevorno, navodeći da idu u C. radi liječničke intervencije, a zatim ispalivši u njega više hitaca iz pištolja i AP puške, lišili ga života, zasnivaju se na većem broju činjenica i okolnosti, koje su svaka za sebe i u svezi sa ostalim činjenicama uzajamno povezane i logički se dopunjuju i potvrđuju.

Tako je prvostupanjski sud iz iskaza svjedoka D.V., koji je u kritično vrijeme kao milicajac radio na kontrolnom punktu na K. mostu u S. utvrdio da je označene noći iz pravca S. naišlo osobno vozilo marke "Mercedes", te da se za upravljačem vozila nalazio vlasnik vozila - opt. M.G., a osim njega da su se u vozilu nalazili još opt. Z.P., ošt. dr. D.K. i P.P., te da mu je opt. M.G. rekao da sa oštećenikom idu u C. radi liječničke intervencije, time da su oba optuženika bili u maskirnim odorama, a nakon nekih pola sata da se iz pravca C. pojavilo isto vozilo, te da je za upravljačem vozila ponovno bio opt. M.G., a u vozilu da su još bili opt. Z.P. i P.P., ali da više nije bilo oštećenika.

Ovaj svjedok je bio u svojim tvrdnjama potpuno jasan, određen i siguran, navedene osobe je od ranije dobro poznao, pa nije postojala mogućnost zabune, tim više što se prilikom zaustavljanja vozila poslužio i baterijskim osvjetljenjem.

Obzirom na izneseno opravdano prvostupanjski sud nije prihvatio obranu opt. M.G. kako kritične večeri nije prelazio kontrolni punkt na K. mostu. Konačno i sam opt. M.G. je u svojoj obrani naveo da je kritične noći zajedno sa opt. Z.P. došao pred Dom zdravlja u S. i tražio pokojnog oštećenika, jedino što je tvrdio, da je nakon toga otišao spavati, a što je suprotno i iskazu svjedoka D.V., ali i iskazu svjedokinje T.T.

Naime, svjedokinja - medicinska sestra T.T., također je sa potpunom sigurnošću iskazala da su uniformirani optuženici, koje je kasnije vidjela u S., došli po oštećenika, radi liječničke intervencije u C., te se odvezli u "Mercedesu" sa oštećenikom i P.P. Nakon nekih pola sata da su se opt. M.G. i P.P. vratili, ali bez oštećenika, a da je opt. M.G. donio oštećenikovu liječničku torbu i na pitanje svjedokinje odgovorio da će liječnik doći, dok joj je P.P., nakon odlaska tog optuženika, vidno prestrašen rekao da je oštećenik ubijen.

Iz iskaza svjedoka M.Č. prvostupanjski sud je, pak, utvrdio, da je ovaj svjedok kao operativni djelatnik tadašnje SJB S. "SAO Krajine", nakon počinjenja kaznenog djela, bio na licu mjesta, te zapazio u snijegu vidljive tragove nekog vozila, koje je došlo iz pravca S., okrenulo se ispred lokala S., gdje je nađeno mrtvo tijelo oštećenika i zatim se vratilo u pravcu S. i koji je na temelju prikupljenih podataka - iskaza medicinske sestre T.T., P.P., djelatnika milicije koji su bili na kontrolnom punktu na K. mostu, te iskaza O.J., podnio kaznenu prijavu protiv opt. Z.P. i opt. M.G., zbog kaznenog djela ubojstva dr. D.K. Javnom tužilaštvu u Glini.

Što se tiče djelatnosti optuženika u kritično vrijeme, svjedoku M.Č. je poznato da je opt. Z.P., nakon rada u miliciji, bio pripadnik neke postrojbe, dok je opt. M.G. radio u poduzeću K., a u pogledu oružja svjedok je naveo da isto nije oduzeto od optuženika, jer nije obavljen niti informativni razgovor sa osumnjičenicima, jer za to on nije imao podršku pretpostavljenih.

Na temelju sudsko-medicinske ekspertize obavljene po dr. Miloradu Ljuštini, prvostupanjski sud je utvrdio da je oštećenik zadobio brojne prostrjelne rane koje su nanesene vatrenim oružjem (pješačko naoružanje), a da je pravac projektilskih kanala prav ili kos, iz čega se može zaključiti da je pucano ravno i koso sa lijeve strane, dok iz službene bilješke SJS S. proizlazi da su na licu mjesta nađena zrna i čahure ispaljena iz vatrenog oružja automatske puške i pištolja call. 7,62 mm.

Dakle, imajući u vidu izneseno, da su optuženici kritične zgode došli po oštećenika, prijekvarno mu predočivši da idu u C. zbog ranjenika, da je opt. M.G. nakon nekih pola sata od odlaska vratio oštećenikovu liječničku torbu u Dom zdravlja S., zatim da je P.P. rekao svjedokinji T.T. vidno uznemiren i prestrašen da je oštećenik ubijen, nadalje da iz pregleda mrtvog tijela oštećenika proizlazi da je pucano iz dva pravca, a da iz obrane opt. M.G. proizlazi da je on imao u vozilu automatsku pušku kojom je bio zadužen, a da je opt. Z.P. bio naoružan automatskom puškom i pištoljem, te da je i na Okružnom sudu u Glini bio pokrenut kazneni postupak protiv oba optuženika zbog kaznenog djela ubojstva oštećenika (što makar i na indirektan način govori u prilog utvrđenju prvostupanjskog suda), opravdano je prvostupanjski sud zaključio da su optuženici lišili života dr. D.K.

Kako je u provedenom postupku kao nesporno utvrđeno da su oba optuženika bila u maskirnim uniformama i da je, obzirom na navode obrane opt. M.G. i iskaz svjedoka M.Č., opt. Z.P. očito bio pripadnik određenih paravojnih formacija na navedenom području, dok je opt. M.G. kao direktor poduzeća K. bio pripadnik općinske vlasti, zadužen maskirnom uniformom i mobiliziran, te odgovoran za svoj rad općini od koje je dobivao i osobni dohodak, "što je u stvari ratno predsjedništvo", kako je to naveo u svojoj obrani opt. M.G., proizlazi da su optuženici opisano kazneno djelo počinili bez ikakvih posebnih razloga, samo zato što je oštećenik (civilna osoba) na privremeno okupiranom području ostao kao osoba hrvatske nacionalnosti, te da su takvim svojim djelovanjem postupali protivno pravilima međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba.

U pogledu prigovora opt. M.G. da je trebalo provesti balističko vještačenje njegovog oružja, valja reći da je s pravom taj dokazni prijedlog prvostupanjski sud odbio, jer prema iskazu svjedoka M.Č. optuženicima oružje nije oduzeto ni od strane tadašnje milicije, pa to vještačenje nije moguće provesti.

Što se, pak, tiče provođenja rekonstrukcije, obzirom na odsutnost P.P. iz Republike Hrvatske, a koji je bio jedini očevidac događaja, provođenje tog dokaza se u tim okolnostima ne ukazuje prihvatljivim.

Nije bilo nikakve potrebe ni za saslušanje dr. M.L. na okolnost koja je rana smrtonosna, kada iz njegovog nalaza proizlazi da je smrt bila trenutna, kao niti traženja podataka za svjedoka D.V. glede njegovih funkcija u MUP-u, obzirom na nespornu činjenicu da je ovaj svjedok djelatnik policije.

Također su bez ikakvog osnova sumnje iznesene u žalbi u pogledu P.P. i njegove eventualne uloge u djelu, jer kako je to već naprijed istaknuto, za to nema nikakvog uporišta u provedenom postupku.

Neosnovano se u žalbama optuženika ukazuje i na povredu kaznenog zakona, jer je prvostupanjski sud na temelju svih utvrđenih i naprijed izloženih činjenica i okolnosti, opravdano zaključio da su se u postupanju optuženika ostvarila obilježja kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZRH.

Suprotno žalbi opt. Z.P., ne radi se u ovom slučaju ni o kvalificiranom ubojstvu, a žalba i ne navodi o kojem bi se to slučaju kvalificiranog ubojstva radilo.

Ispitujući pobijanu presudu i po službenoj dužnosti ovaj drugostupanjski sud je utvrdio da u provedenom postupku nisu ostvarene postupovne povrede iz čl. 379. st. 1. toč. 1. i 2. ZKP-a.

Neopravdane su i žalbe optuženika zbog odluke o kaznenoj sankciji, time da je u odnosu na opt. Z.P. ta odluka ispitana u smislu čl. 382. ZKP-a. Prvostupanjski sud je prilikom odmjeravanja kazne zatvora optuženicima pravilno cijenio sve okolnosti koje su navedene u prvostupanjskoj presudi, a posebno stupanj njihove krivnje, okolnosti uz koje je djelo počinjeno, način počinjenja djela i posljedicu (ubojstvo jedne civilne osobe), te je na temelju ukupnosti svih tih okolnosti pravilno zaključio da optuženicima valja izreći jednake kazne zatvora, a to i pored utvrđenih olakotnih okolnosti na strani opt. M.G. (neosuđivanost, briga o bolesnoj majci).

Obzirom na sve izneseno, presuđeno je kao u izreci (čl. 387. ZKP-a).

U Zagrebu, 03. travnja 2003. godine

Zapisničar:
Jasmina Dolmagić, v.r.

Predsjednik vijeća:
Senka Klarić-Baranović, v.r.